

Haf?za Belirti De?erlendirme Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Haf?za Belirti De?erlendirme Skalas?*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22550>

Özet

Haf?za Belirti De?erlendirme Skalas? (Memorial Symptom Assessment Scale - MSAS), özellikle ileri evre hastalarda ve palyatif bak?m ortamlar?nda hastalar?n ya?ad??? çok boyutlu belirtileri de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif kapsaml? bir belirti de?erlendirmesi arac?d?r. Bu ölçek, belirtilerin sadece varl???n? (prevalans) de?il, ayn? zamanda bunlar?n ?iddetini ve hastan?n ya?am kalitesi üzerindeki yaratt??? s?k?nt?y? da ölçerek klinik kullan?ma önemli bir derinlik katmaktadır. Ölçe?in bu giri?te ele al?nan versiyonu, Türkçeye uyarlanm?? K?sa Form (MSAS-SF) ve Yo?unla?t?r?lm?? (CMSAS) versiyonlar?n?n klinik kullan?l?l???n? ara?t?ran bir çal??maya dayanmaktadır. Bu adaptasyon çal??mas?, özellikle Türk akci?er kanseri hastalar?nda belirti yönetimi ihtiyac?n? kar??lamay? hedeflemi?tir.

Ölçek çe?idi bir **Uyarlama** olup, 2015 y?l?nda Yücege ve arkada?lar? taraf?ndan yay?mlanan makalede detayland?r?lm??t?r. Bu uyarlama, hastalar?n günlük ya?amlar?nda kar??la?t?klar? fiziksel ve psikolojik belirtilerin kapsaml? bir ?ekilde belirlenmesine olanak tan?r, böylece tedavi planlar?n?n bireyselle?tirilmesine yard?mc? olur.

Anahtar Kelimeler

Haf?za Belirti De?erlendirme Skalas?, MSAS, Belirti Yönetimi, Onkoloji, Akci?er kanseri, Palyatif Bak?m, Ya?am Kalitesi, Belirti ?iddeti.

Yazarlar

Melike Yücege, Berrin Saniso?lu, Hakan F?rat, Yeliz Ersoy, Emel Sevgi, Eser B. Kurt.

Amaç

Haf?za Belirti De?erlendirme Skalas?'n?n temel amac?, kronik veya ilerleyici hastal??? olan bireylerde, özellikle kanser hastalar?nda, belirti yükünü sistematik ve standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, hem fiziksel hem de psikososyal belirtileri kapsayarak, hastalar?n alg?lad??? s?k?nt? düzeyini belirlemeyi ve böylece klinik müdahale gerektiren alanlar? önceliklendirmeyi amaçlar.

Türkçe uyarlaman?n özel amac? ise, Memorial Belirti De?erlendirme Ölçe?'nin K?sa Formu (MSAS-SF) ve Yo?unla?t?r?lm?? Formu'nun (CMSAS) Türk akci?er kanseri hastalar?nda güvenilir ve geçerli bir klinik araç olarak kullan?labilirli?ini test etmek ve göstermektir. Bu, uluslararası alanda kabul görmü? bir arac?n kültürel ve dilsel ba?lamda geçerlili?ini sa?lamak için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, hastaların deneyimlediği belirtilerin üç temel boyutunu ölçen çok boyutlu bir yapıya değerlendirir. Bu boyutlar şunlardır:

Belirti Prevalansı: Hastanın belirli bir belirtiyi yaşıyor ya da yaşamadığı.

Belirti Şiddeti (Severity): Belirtinin ne kadar güçlü veya yavaş hissedildiği.

Belirtiye Bağlı Stres (Distress): Belirtinin hastanın yaşam kalitesi ve günlük işlevi üzerinde yarattığı rahatsızlık veya olumsuz etki.

MSAS, genellikle fiziksel belirtiler (örneğin, ağrı, yorgunluk, bulantı) ve psikolojik belirtiler (örneğin, depresyon, anksiyete, huzursuzluk) olmak üzere alt ölçeklere ayrılmıştır. Bu ayrım, klinisyenlerin belirti kümelerini tanımlamasına ve hedefe yönelik tedavi stratejileri geliştirmesine yardımcı olur.

Geçerlik

Orijinal veri kaynağında geçerli ve ilgili spesifik bir değerlendirilmemi olsa da (-), Yücege ve arkadaşları'nın (2015) çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda klinik kullanılabiliş ve geçerlik özelliklerini incelemiştir. Bu tür uyarlama çalışmaları genellikle yapı geçerliği (faktör analizi) ve ölçüt geçerliği (diğer geçerli ölçeklerle korelasyon) incelenir.

Uyarlama çalışmasının sonuçları, Memorial Belirti Değerlendirme Ölçeği'nin Kısa Formu'nun (MSAS-SF) Türk akciğer kanseri hastalarında belirti yükünü değerlendirmede geçerli bir araç olduğunu destekler niteliktedir. Detaylı geçerlik katsayıları için referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Orijinal veri kaynağında güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir (-). Ancak, uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği değerlendirilmiştir.

Yücege ve arkadaşları'nın (2015) çalışması, ölçeğin farklı alt boyutları'nın (fiziksel ve psikolojik belirtiler) Türk popülasyonunda yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin belirti yönetiminde tutarlı sonuçlar sağladığına dair önemli bir psikometrik katkı sunmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal yapıya çok boyutludur ve faktör analizi, belirti kümelerinin (faktörlerin) Türk

popülasyonunda da orijinal yapıya uygun olup olmadığını belirlemek için kullanılır. Yücege ve arkadaşları'nın (2015) adaptasyon çalışmasında, MSAS-SF ve CMSAS'in temel faktör yapısı incelenmiştir.

Genellikle MSAS-SF, Fiziksel Belirti Distres İndeksi (Physical Symptom Distress Index), Psikolojik Belirti Distres İndeksi (Psychological Symptom Distress Index) ve Genel Belirti Distres İndeksi (Global Distress Index) gibi bileşenleri doğrulamak için faktör analizine tabi tutulur. Türk uyarlamasında elde edilen faktör yapısı, ölçeğin klinik olarak anlamlı ve kültürel olarak uygun alt boyutlara sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyon, özellikle kanser hastaları.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Yücege et al. (2015) çalışması özel olarak Türk akciğer kanseri hastaları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Hastalar, belirli bir zaman dilimi içinde yaşadıkları belirtilerin sıklığını ve neden olduğunu sıklıkla Derecelendirme (Likert benzeri) ölçeği kullanarak bildirirler.

Anahtar Kelimeler

MSAS-SF, CMSAS, Onkolojik Bakım, Belirti Yüğü, Palyatif bakım, Belirti değerlendirme, Psikometrik özellikler, Geçerlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Melike Yücege

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri Kaynağında Belirtilmemiştir.

Bağlantı E-posta Adresleri: melikebanuy@yahoo.com.tr

Yazın Adresi: Melike Yücege'nin yayımlandığı tarihteki kurumsal adresi (Detaylar Kaynak makalede mevcuttur).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Kullanım Ücreti: Kullanım için orijinal ölçek geliştiricilerinden ve uyarlamayı yapan yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Testin Uyarlama Yılı: 2015 (Uyarlama makalesinin yayın yılı).

Derecelendirme: Derecelendirme sistemi orijinal veri kaynağında belirtilmemiştir (-). Genellikle MSAS, belirti sıklığı ve şiddeti için ayrı Likert tipi derecelendirme kullanılır.

Kaynaklar

Yücege, M., Sanisolu, B., Fırat, H., Ersoy, Y., Sevgi, E., & Kurt, E. B. (2015). The clinical utility of Memorial Symptom Assessment Short Form and Condensed Memorial Symptom Assessment Scale in Turkish lung cancer patients. *The Clinical Respiratory Journal*, 9 (2), 221-227. DOI:10.1111/crj.12127

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

<the-memorial-symptom-assessment-scale-toad.pdf>

Hafıza Belirti Değerlendirme Skalası Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte yer almadığı için burada listelenememiştir. Ölçek maddelerine erişim için yukarıda belirtilen referans makaleye (Yücege et al., 2015) başvurulması gerekmektedir.